

Glazbeno obrazovanje u Puli u 20. stoljeću

Nekić Ivanov, Valentina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:247367>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija u Puli

VALENTINA NEKIĆ IVANOV

GLAZBENO OBRAZOVANJE U PULI U 20. STOLJEĆU

Završni rad

Pula, rujan 2018.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Muzička akademija u Puli

VALENTINA NEKIĆ IVANOV

GLAZBENO OBRAZOVANJE U PULI U 20. STOLJEĆU

Završni rad

JMBAG: 0016095153, redoviti student

Studijski smjer: Glazbena pedagogija

Predmet: Povijest hrvatske glazbe

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Znanost o umjetnosti

Znanstvena grana: Muzikologija i etnomuzikologija

Mentor: Izv. doc. dr. sc. Lada Duraković

Pula, rujan, 2018.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine.

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljajući na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Razdoblje austrougarske vladavine: <i>Gradska glazbena škola</i> i <i>Scuola accademica di musica</i>	2
3. Razdoblje talijanske vladavine: Glazbeni licej <i>Gioachino Rossini</i> (1926.-1935.)	7
4. Glazbeno obrazovanje od Drugog svjetskog rata do kraja 20. stoljeća	9
4.1. Glazbena škola	9
4.2. Visokoškolsko glazbeno obrazovanje	13
4.3. Sa Tribine o glazbenom obrazovanju u Istri	16
5. Zaključak	23
6. Literatura	24
7. Sažetak	26
8. Summary	27

1. Uvod

Iako tragovi o postojanju glazbenoobrazovnih institucija datiraju davno u prošlost, preduvjeti za sustavno glazbeno školovanje djece i mladeži u Puli stečeni su tek u 20. stoljeću. Na povijest glazbenog obrazovanja veliki su utjecaj ostavili pripadnici germanskog, talijanskog i hrvatsko-slovenskog kulturnog kruga koji su njegovali vlastiti jezik i nasljeđe, što se u velikoj mjeri odražavalo i na glazbeni život grada. U Puli su tijekom prošloga stoljeća djelovala brojna filharmonijska društva, pjevačka i glazbena udruženja, glazbene škole i druge glazbenoobrazovne ustanove.

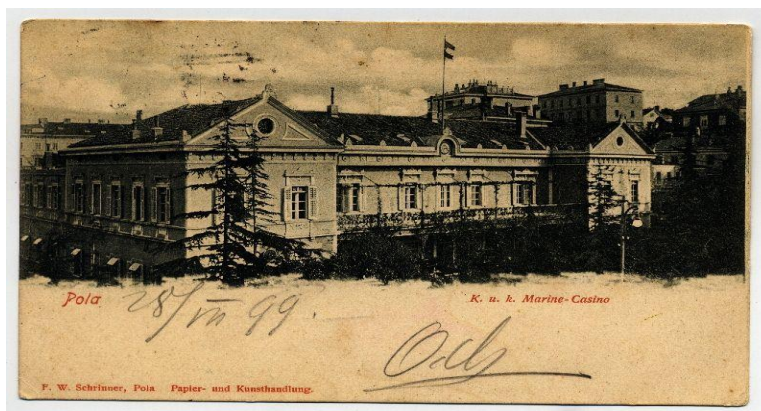
Motivaciju da za svoj završni rad odaberem upravo glazbeno školstvo u prošlom stoljeću dobila sam slušajući snimku Tribine o glazbenom obrazovanju u Istri, na kojoj su tadašnji profesori i studenti s velikim entuzijazmom i emocijama govorili o toj temi. Također, razlog mog interesa bila je spoznaja kako grad u kojem studiram ima bogatu glazbenu prošlost. Stoga sam si, kao buduća glazbena pedagoginja, postavila cilj da u ovom radu donesem pregled djelovanja specijaliziranih glazbenoobrazovnih institucija u Puli, te ukažem na tijek njihova razvoja. Također, rad donosi i zanimljive pojedinosti s navedene tribine, koje se odnose na početke rada studija za glazbeni odgoj, preteče današnje Muzičke akademije.

2. Razdoblje austrougarske vladavine: *Gradska glazbena škola* i *Scuola accademica di musica*

Prvi pisani podatak u kojem se spominje glazbeno obrazovanje u Puli potječe iz 1428. godine. U njemu se govori o tome kako su svećenici iz crkve S. Maria ad Clivium u Puli vodili školu u kojoj su davali poduke iz gramatike i *cantus firmusa*. Narod je bio siromašan zbog neprekidnih ratovanja, pljački, širenja raznih bolesti, prvenstveno kuge, te je zbog toga grad doveden na rub propadanja. Zbog nepovoljnih je prilika glazbeno obrazovanje kroz dugo razdoblje bilo uglavnom vezano uz crkvene institucije, dok o eventualnom postojanju bilo kakvih specijaliziranih glazbenoobrazovnih centara nemamo nikakvih tragova.¹

U 19. stoljeću, posebno u drugoj polovici, kada je postala glavna austrougarska ratna luka, Pula je postigla znatan ekonomski, politički i u kulturni napredak.

Raznoliki etnički profil, u kojem su se preplitali germanski, slavenski i romanski utjecaji posebno se održavao na kulturne događaje u gradu. Najistaknutije središte glazbenog života su bili *Marine Casino*, kulturno središte austrijskih Nijemaca, odnosno mornaričkih časnika i njihovih obitelji te *Politeama Ciscutti*, kazalište koje su najviše posjećivali Talijani oficiri.

1. Fotografija *Marine Casina* krajem 19. stoljeća

¹ Gortan-Carlin, I. P. (1999). Glazbeno školstvo – segment iz glazbene kulture u Puli za vrijeme austrougarske vladavine. U: *U znaku Carlote Grisi. Prvi međunarodni muzikološki skup*, Novigrad: Pučko otvoreno učilište Novigrad – Cittanova, str. 59-63.

2. Fotografija *Politeame Ciscutti* sa stare razglednice

Kulturno-umjetnički život odvijao se i u Narodnom domu u kojem su se okupljali Hrvati i Slovenci. Tu su djelovala domaća društva *Prvi Istarski Sokol*, *Dalmatinski skup*, *Skup Slovenaca*, *Hrvatsko pjevačko i glazbeno društvo*, *Narodna radnička organizacija* i dr. koja su često, između ostalog, pripremala zabave i koncerte.

3. Fotografija zgrade u kojoj je bio smješten *Narodni dom*

Kulturno-umjetnički život odvijao se i na Forumu. Tu je uz Mornarički orkestar austrougarske vojske održavala nastupe i talijanska Banda cittadina.²

4. Fotografija Mornaričkog orkestra na Rivi početkom 20. st.

Glazba se podučavala u srednjim školama u obliku redovite nastave i privatnih poduka. Učenici su se počeli angažirati u pripremanju školskih priredbi, u kojima je glazba imala značajno mjesto. Metode učenja glazbe i nastavni program škola je bio usko povezan s nastavnim metodama i programima Italije i Austrije.

Osnovna određenja za glazbeni rad dolazila su iz bečkog Ministarstva za prosvjetu i kulturu. Nastavnici i instrumentalisti, koji su djelovali u Istri imali su diplome konzervatorija u Beču, Milanu, Bologni. Državni ispiti koji su im pružili mogućnost obavljanja nastavne djelatnosti, održavali su se u Beču. Za polaznike škola organizirali su se katkad u ljetnim mjesecima i dodatni satovi klavira, violine, orgulja, pjevanja,

² Duraković L., (2012). Glazba u razdoblju Austro-Ugarske monarhije: Multinacionalni glazbeni identitet Pule početkom 20. stoljeća. U: Sedmi međunarodni simpozij „Muzika u društvu“, Sarajevo: Muzička akademija u Sarajevu, 94-108.

harmonije, kontrapunkta i metodike u nastavi klavira, koji su se održavali na bečkom Konzervatoriju.³

Gradska glazbena škola u Puli utemeljena je 1906. godine. Cilj je bio podizanje kvalitete svirača u instrumentalnom društvu *Società orchestrale Polese*⁴ čiji bi se članovi, daljnjim školovanjem i napredovanjem u sviračkim vještinama, mogli pridružiti sastavu orkestra kazališta *Politeama Ciscutti*. Škola je djelovala devet godina, no početkom Prvog svjetskog rata njezin je rad prekinut. Tijekom rada škole, nastava je obuhvaćala obuku za gudačke instrumente (violina, viola, violončelo i kontrabas), puhačke instrumente (drvene i limene), te glasovir. U školi je neprestano rastao broj muških učenika (osim za instrument glasovir). Postoje tako dokumenti, poput zapisa iz 1918. godine, koji pokazuju da je te godine školu pohađalo čak 70 polaznika. Polaznici su jednom godišnje održavali javni, svečani koncert u *Politeami Ciscutti*. Neki od nastavnika nisu bili stručnjaci s odgovarajućim diplomama, jer u Puli nije bilo dovoljno stručnog kadra, no njihov je angažman bio velik, o čemu svjedoče novinski članci u kojima se izvještava o uspjehu učenika na javnim priredbama.

Nije poznato što se događalo sa školom za vrijeme 1. svjetskog rata. God. 1918. godine škola je nastavila s radom, primljeno je 70-tak učenika. Zbog nedovoljnog broja predavača, pozivalo se putem novina sve slobodne nastavnike da se prijave za rad u školi. To je zadnji podatak o *Gradskoj glazbenoj školi*, nakon toga se gubi trag o njezinom djelovanju.⁵

Scuola Accademia di musica utemeljena je 1913. godine, pod ravnateljstvom osnivača, nastavnika Giulia Smareglie.⁶ Cilj je bio pružiti učenicima glazbeno obrazovanje, kako u tehničkom tako i u teorijskom pogledu, a njezin je rad bio organiziran po uzoru na rad bečkog i milanskog konzervatorija te drugih poznatih glazbenih škola. Nastava se održavala na talijanskom i njemačkom jeziku. Glavni predmeti su bili glasovir, violina, viola, violončelo, harmonija, solo pjevanje, kontrapunkt

³ Gortan-Carlin, op.cit, str. 64-67.

⁴ Duraković L., *Società orchestrale Polese*, *Istarska enciklopedija online*, <http://istrapedia.hr/hrv/917/societa-orchestrare-polese/istra-a-z/> (10.9.2018).

⁵ Gortan-Carlin, op.cit, str.68-69.

⁶ Duraković L., *Giulio Smareglia*, <http://istrapedia.hr/hrv/913/smareglia-giulio/istra-a-z/>

i kompozicija te solfeggio cantato, glazbeni diktat, povijest i estetika glazbe, sviranje a *prima vista* i zbarsko pjevanje.

Nastavni plan je bio raspoređen u 6 godina, tj. 3 niža i 3 viša razreda. Održavala je pripremnu nastavu za početnike (instrument, solfeggio i osnove teorije) te dodatno usavršavanje za polaznike koji su se pripremali za državni stručni ispit.

Nakon treće godine djelovanja, evakuacijom grada trud učenika i nastavnika je prekinut. U siječnju 1918. godine škola se ponovno se otvorila s istim predmetima i istim osnivačem, Giulio Smaregliom kao voditeljem škole.⁷

Osim ovih institucija, nastava se održavala i u privatnim glazbenim školama u kojima je predavalo stručno osoblje, ali i amateri koji su se tim poslom bavili honorarno, radi zarade i izbjegavanja plaćanja državnih obaveza. Svoje usluge su objavljivali u novinama, gdje su ostavljali početna slova imena ili prezimena ili adrese, ali mnogi su se skrivali iza oglasnog broja. Tako je primjerice utemeljitelj privatne glazbene škole *Giuseppe Tartini*, 1907. godine, tj. 1908. godine bio Cornelius Borzi, nastavnik glazbe s diplomom milanskog konzervatorija. Predmeti koji su se održavali na ovoj školi su bili violina, glasovir, pjevanje, harmonija, kontrapunkt, fuga i kompozicija.⁸

Nakon povratka sa studija u Italiji i Austriji, privatnu je glazbenu školu osnovao i pulski skladatelj i orguljaš Alfredo Martinz koji je u Kandlerovoj ulici u centru Pule, 1903. godine otvorio *Glazbeni institut* (Istituto musicale) koji je djelovao do početka 1. svjetskog rata. Na osnovu postojećih izvora, možemo zaključiti da je Martinz podučavao glasovir i pjevanje te da osim njega u školi nije bilo drugih zaposlenih nastavnika.⁹

⁷ Gortan-Carlin, op.cit, str. 70-71.

⁸ Ibid.

⁹ D'Agostino, E. (1935). *Professionisti ed artisti della Venezia-Giulia*. Torino, bez oznake stranice.

3. Razdoblje talijanske vladavine: Glazbeni licej *Gioachino Rossini* (1926. – 1935.)

Za vrijeme talijanske vladavine u Puli glazbeni je život bio vrlo dinamičan, u gradu je djelovalo nekoliko komornih sastava: gudački kvartet, Pulski gudači trio, Trio Društva prijatelja glazbe. Najagilnije glazbeno udruženje bio je *Društvo prijatelja glazbe* (Circolo Amici della musica) a središte glazbenog života bilo je kazalište *Politeama Ciscutti* u kojem su se održavali brojni glazbeni programi. Bile su to uglavnom glazbeno-scenske priredbe, a one su se od tridesetih godina nadalje održavale i u amfiteatru.¹⁰

Za vrijeme talijanske vladavine jedina je glazbenoobrazovna institucija bio privatni glazbeni licej *Gioachino Rossini*. Utemeljitelj je bio Piero Sbisà iz Vodnjana. Osnovan je 1927. godine kao podružnica Akademije *Gioachino Rossini* iz Trsta, a djelovao je sve do 1936. godine. Cilj je bio omogućiti glazbenicima da na školovanje ne odlaze izvan provincije. Bilo je planirano da će obuhvaćati nastavu pjevanja, glasovir kao glavni predmet, glasovir kao dodatni predmet za učenike pjevanja, violinu, violu, teoriju, solfeggio i povijest glazbe. Pietro Sbisà bio je voditelj klase pjevanja i glasovira. Svojim radom istaknuli su se profesori violine Mario Simini, Mario Amerighi i Riccardo Gentilucci, violončela Giulio Smareglia te glasovira Ada Pecene i Gioconda Lupieri. Nastavu su pohađali učenici različitih uzrasta i stupnjeva glazbene izobrazbe. Škola je svake godine priređivala dva koncerta a također je organizirala glazbena događanja u suradnji s drugim institucijama. Najveći uspjeh polučila je u trećoj godini djelovanja kada je imala najsnažniji nastavnički kadar i širok izbor instrumenata za koje su se učenici mogli opredijeliti.¹¹

¹⁰ Duraković, L. (2003). *Pulski glazbeni život u razdoblju fašističke diktature* (1926 – 1943), Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb, str. 138-145.

¹¹ Duraković, L. (2004). Glazbena škola "Gioacchino Rossini". *Glazbeno obrazovanje u Istri tijekom stoljeća – u spomen Slavku Zlatiću*. Novigrad: Pučko otvoreno učilište Novigrad, str. 89-102.

5. Fotografija pečata Glazbenog liceja *Gioachino Rossini*

Rad ustanove bio je međutim praćen mnogobrojnim problemima povezanim s formalno-pravnim statusom. Iako je škola radila prema nastavnom programu ministarstva školstva, nije bila izjednačena s državnim glazbenim institutima, pa joj je školski inspektorat osporavao pravo da izdaje diplome i svjedodžbe. Škola je rješavanje problema prepustila prefektu (gradonačelniku) a on je pak tražio mišljenje od nadležnog Ministarstva koje je dozvolilo da da privatna glazbena institucija izdaje diplome, koje međutim mogu vrijediti samo kao potvrda završenih glazbenih studija i nemaju značenje pravnoga akta, tj. nisu izjednačene s diplomama koje izdaju državni glazbeni instituti. Unatoč što škola nije imala službenu dozvolu za upotrebu imena "gradska", niti je bila financirana iz sredstava gradskog proračuna, općina se nije protivila uporabi imenu ni korištenju gradskog pečata. Nakon 1936. godine ni u dnevnome tisku ni u arhivskim vrelima nema podataka o njezinu djelovanju.¹²

¹² Duraković, L, *Liceo musicale Rossini*, <http://istrapedia.hr/hrv/86/liceo-musicale-rossini/istra-a-z/> (10.9. 2018.)

4. Glazbeno obrazovanje od Drugog svjetskog rata do kraja 20. stoljeća

4.1. Glazbena škola

Kontinuitet glazbenog obrazovanja, nakon Drugog svjetskog rata i angloameričke vojne uprave (1945.- 1947.), nastavljen je nakon propojenja Istre Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji. Pulski je glazbeni život unatoč neimaštini i teškim kulturnim prilikama, bio prilično dinamičan. Otvoreno je Narodno kazalište, priređivali su se brojni koncerti, s radom su započela kulturno-prosvjetna društva i institucije. Najznačajnija glazbena događanja bile su zasigurno operne sezone u Areni i kazalištu.¹³ Prioritet kulturne politike novostvorene države je bila organizacija školskog sustava. Sredstva su se izdvajala iz državnog proračuna i iz proračuna gradova. Vlast je posebnu pozornost posvetila i osnivanju glazbenih škola, kako bi se čim veći broj mladih ljudi, posebice iz radničkih obitelji, mogao upoznavati s umjetničkom glazbom i glazbeno se školovati. Njihov je cilj bilo razvijanje zainteresiranosti za glazbu u svim slojevima naroda, omogućavanje općeg glazbenog obrazovanja, razvijanje glazbenih sposobnosti učenika, usavršavanje njihovih tehničkih znanja i osposobljavanje za rad u pojedinim granama glazbe.¹⁴

Ustrojstvo glazbene škole koje se tada formiralo, ostalo je na snazi do danas: glazbena škola imala je deset razreda podijeljenih na šest nižih i četiri srednja razreda.¹⁵

Glazbena je škola u Puli otvorena 1949. godine. 10. veljače te godine, održana je izvanredna osnivačka sjednica Nastavničkog zbora Muzičke škole. Sazvao ju je Josip Rojnić a održala se u prostoru bivšeg sjedišta Gradskog odbora Narodne fronte u ulici *A. Smareglije 5*. Nakon dodijele prostora uslijedilo je čišćenje i uređivanje zgrade, a te je prve godine interes bio iznimno velik, pa je upisano čak 266 učenika.¹⁶ Školu su

¹³ Duraković, L. (2010). *Ideologija i glazbeni život: Pula 1945.-1966*. Zagreb: Hrvatsko muzikološko društvo, str. 58-60

¹⁴ Op.cit., str. 89-102.

¹⁵ Ibid. str. 89-102.

¹⁶ Ibid.

pohađali učenici između 6 i 18 godina. Zbog nastave u matičnim školama ili zbog toga što su već bili zaposleni, učenici su obuku pohađali većinom u poslijepodnevnim satima.

MUZIČKA ŠKOLA U PULI započela je radom

Muzička škola u Puli započela je redovitim svojim radom. Pošlo je izvršeno prethodno prijavljivanje učenika koji žele polaziti školu. Obavljene su audicije, da se ispita, imaju li prirodnih uvjeta za muziku. Prijavilo se 208 učenika. Od toga broja 70 ih nije pristupilo audiciji, a od preostalih jedan dio je odbijen zbog posve nerazvijena sluha, tako da je konačno primljeno 175 učenika. Za solo pjevanje i za duvačke instrumente primljeno je još nekoliko učenika naknadno, što za glasovir nije bilo moguće, jer je broj onih koje mogu raspočiviti nastavnici primiti, bio već popunjen. Značajno je da glavna učenička pojava iz krugova radnog naroda. Ne treba iznjeti i to, da ipak odziv

ostao kao privilegij bolje situiranih, t. j. onih koji ga imaju ili koji ga mogu nabaviti, a pretežni broj talentiranih učenika iz širokih narodnih slojeva bio bi isključen. Zato se GNO pobrinuo da nabavi instrumente, koji će se ili pozajmljivati ili dati učenicima za vježbanje u samoj školi.

Upravu škole vodi drug Dušan Marčević absolvent Muzičke akademije u Zagrebu (sadašnjeg Državnog konzervatorija), koji će ujedno voditi i pjevački zbor učenika. Teoriju i solfeggio predaju drugovi Zlatko Špoljar na hrvatskom nastavnom jeziku i Onorio Novelli na talijanskom jeziku. Klavir poučavaju drugarice Mira Šibenik, prof. Hr-

vatske gimnazije u Puli, zatim Maja Križan i Maja Moscatello, koje su također studirale na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, a tako i nastavnica solo pjevanja Kaća Marčevića. Violinu poučava drug Onorio Novelli absolvent Muzičke škole u Trstu, violončelo drug Bogdanov, klarinet drug Leonardo Kocijančić, trubu drug Silvio Riccio, a rog drug Marijan Ratar članovi Gradskog orkestra i vrtni praktičari. Za ostale instrumente traže se još nastavnici.

Otvaranje Muzičke škole u Puli poslije otvaranja stalnog Narodnog kazališta novi je i značan doprinos procvatu grada na kulturno-umjetničkom polju. (z-š)

6. Skenirani članak iz *Riječkog lista*, 9.3.1949.

Zapisnik

1. izvanredne sjednice Nastavničkog zbora Glazbene škole u Puli. Gradski Narodni odbor zastupa drug. Bojnić^{ov} Josip, koji je odsutan 10. rujna 1949. u prostorijama škole.

Dnevni red:

- 1) Izjava o radu Glazbene škole;
- 2) Izjava o radu Glazbene škole u d. drug. Bojnić^{ov} Josip;
- 3) Izjava o radu;
- 4) Razno.

Ad 1) Za Glazbenu školu dodijelio je GNO u Puli prostorije bivšeg upisništa Gradskog odbora NF u ulici A. Smarečiča, i to sa 1. rujna 1949. Prostorije po imitaciji i unutrašnjem rasporedu potpuno odgovaraju. Prema tome vidilo se, da GNO vidi brigu za ovu školu uvidavajući njenu važnost,

Čin je dodijeljena zgrada, počelo se s iznajmljivanjem i popravak zgrade, a nakon toga 10. rujna počeli su upisati. Tokom prilika posmatralo se, da kod širokih narodnih masa vlada velik interes, jer je upisano 150 učenika, a prigodom ispita zapazena je velika muzikalnost i drugi usjeti da su vrlo povoljni. Upisati nije do sada pristupilo 70 upisanih učenika i utrajalo u objektivnih molba.

7. Skenirani Zapisnik 1. izvanredne sjednice Nastavničkog zbora Glazbene škole u Puli

Glazbena škola prihvaćala je na početku sve zainteresirane polaznike, no unatoč tomu imala je prilično visoke zahtjeve i ciljeve. Redovito je priređivala produkcije učenika za roditelje i zainteresiranu javnost.

S vremenom je došlo do opadanja broja upisanih učenika, a uvjeti za rad do sredine pedesetih godina prošlog stoljeća bili su gotovo nepromijenjeni. Sabor SR Hrvatske 1954. godine je donio akt o uvođenju i načinu djelovanja organa društvenog upravljanja u školi i prosvjeti. U pulskoj Glazbenoj školi su se stoga osnovali školski odbori kao organi društvenog upravljanja. Njihova je uloga bila da se zbog boljeg i uspješnijeg funkcioniranja škola, u njihov rad uključe i društvene i političke organizacije. Školski odbor su činili pedagozi, profesori iz raznih pulskih škola te ugledni gradski intelektualci.¹⁷

U školskoj godini 1957./58. škola prerasta u Srednju glazbenu školu. U njoj djeluje i knjižnica koja u svom posjedu ima 480 knjiga i muzikalija namjenjenih nastavnicima i učenicima. Organi samoupravljanja u ovoj školskoj ustanovi su školski odbor i nastavnički zbor. Ravnatelj škole predsjedava školskim odborom te na sjednicama prikazuje stanje budžeta, ali također njegov zadatak je i rješavanje školskih problema dok nastavnički zbor rješava problem vezane uz funkcioniranje škole. Srednju glazbenu školu mogli su pohađati i učenici koji su već polazili neku drugu srednju školu, što bi značilo da im je glazbena bila dodatna ili paralelna pa se škola susretala s problemima vezanim uz izostanke s obzirom da neki učenici nisu imali dovoljno vremena posvetiti se glazbenom školovanju. Veliki problem predstavljao je i nedostatak prostora. God. 1962./63. stoga je nadograđen je još jedan kat, obogaćen je školski inventar i škola je dobila ime po istarskom glazbeniku Ivanu Matetiću Ronjgovu, koje nosi do današnjeg dana.

1970-ih godina dolazi do reforme školstva, te se škola uključuje u Centar za umjetničko obrazovanje. 1990-ih aktivno djeluje kao umjetnička škola s glazbenim i likovnim odjelom, a 1994. godine opet postaje samostalna glazbeno-obrazovna ustanova. Škola je povezana s mnogim kulturnim ustanovama, srodnim školama, stručnim udrugama i akademijama u domovini i inozemstvu. Povodom pedesete

¹⁷ Op.cit., str. 89-102.

obljetnice djelovanja, 2000. godine škola dobiva Povelju grada Pule za izvanredni doprinos razvoju glazbenog obrazovanja i trajno sudjelovanje u glazbeno-kulturnim djelatnostima grada Pule, a tako i same Istarske županije.¹⁸

8. Fotografija *Glazbena škola "Ivan Matetić Ronjgov"*

4.2. Visokoškolsko glazbeno obrazovanje

Povijest današnje Muzičke Akademije započinje početkom 60-tih godina prošlog stoljeća, obrazovnom reformom prema kojoj su svi nastavnici osnovnih škola trebali imati višu stručnu spremu. Tako je Učiteljska škola V. C. Emin u Puli postala Pedagoška akademija, koja je 1965./66. upisala prvu generaciju studenata na dvogodišnji studij muzičkog odgoja. Cilj je bio formirati buduće nastavnike muzičkog odgoja i rukovoditelje amaterskih društava.

God. 1977./78. akademiju zahvaća nova reforma obrazovanja, kojom se nastoji pružiti nastavnicima mogućnost visokog obrazovanja. Osniva se Pedagoški fakultet u Rijeci, pod čijim okriljem nastaje i pulski visokoškolski glazbeni studij. Četverogodišnji studij otvara se uz pomoć Pedagoškog fakulteta u Rijeci i stručno-mentorskoj pomoći Muzičke akademije iz Zagreba 1979./80. god., te uz povremene prekide djeluje do

¹⁸Duraković, L., *Glazbena škola Ivana Matetića Ronjgova*, <https://www.istrapedia.hr/hrv/791/glazbena-skola-%C2%BBivan-matetic-ronjgov%C2%AB/istra-a-z/> (10.9.2018).

2005. godine, kada se nastava organizira po bolonjskom procesu. Pedagoški fakultet u Puli studij Glazbenog odgoja prvotno izvodi po Planu i programu Muzičke akademije u Zagrebu a 1996. godine nadležni institut Republike Hrvatske odobrava poseban Nastavni plan i program za studij Glazbene kulture u Puli. Pulski studij dobiva status znanstveno-nastavne djelatnosti te postaje jedna od sastavnica riječkog Sveučilišta. Osnivanjem Filozofskog fakulteta studij glazbe nastavlja svoj rad kao jedan od odsjeka. God. 2006. godine dolazi do novog ustrojstva visokoškolske institucije u Puli, osniva se Sveučilište Jurja Dobrile u Puli u kojem se Odjel za glazbu grana na dva odsjeka, Odsjek za klasičnu harmoniku i Odsjek za glazbenu pedagogiju.

Odlukom Senata sveučilište 30. rujna 2014. godine Odjel za glazbu konačno postaje Muzička akademija u Puli Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

Od svog osnutka na ovamo, visokoškolsko glazbeno obrazovanje obuhvaća širok spektar umjetničko-znanstvenih aktivnosti i sadržaja, a posebnu pozornost posvećuje metodičkoj praksi rada u nastavi, populariziranju znanosti i umjetnosti, korištenju informacijsko-komunikacijskih tehnologija te suradnji s partnerskim i ostalim institucijama kako u zemlji tako i u inozemstvu. Odsjek za glazbenu pedagogiju istražuje procese razvoja glazbenih sposobnosti od rane mladosti pa sve do odrasle dobi. Na tom studiju obrazuju se glazbeni pedagozi koje se upućuje na samostalno glazbeno-pedagoško istraživanje te imaju mogućnost djelovati kao nastavnici glazbe u općeobrazovnim, srednjim i osnovnim glazbenim školama pa i na visokoškolskim glazbenim ustanovama. Nastavu izvode znanstvenici s područja glazbene pedagogije i muzikologije te umjetnici - skladatelji i glazbeni izvođači.

Od 1993. godine Pula postaje najjače središte za klasičnu harmoniku u Hrvatskoj. Tada se naime u sklopu Odjela za glazbu otvara Odsjek za klasičnu harmoniku, jedinstven u državi. Time se omogućuje mladim harmonikašima da obrazovni proces školovanja za taj instrument završe u Hrvatskoj, umjesto u inozemstvu.¹⁹

¹⁹ Vidulin-Orbanić, S. (2012). *Visokoškolsko glazbeno obrazovanje u Istri*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za glazbu, str. 17-20. Od akademske godine 2009./2010. intenzivno se radilo na proširenju studijskog programa te tako danas djeluju u sklopu akademije još dva studija, Solo pjevanje i Klavir.

9. Fotografija *Pedagoška akademija u Puli*

10. Fotografija *Muzička akademija u Puli*

4.3. S Tribine o glazbenom obrazovanju u Istri

11. Fotografija *Tribine o glazbenom obrazovanju* u Dvorani Tone Peruško

Među rijetkim izvorima koji pružaju uvid u povijest glazbenog obrazovanja u Puli jest snimka tribine *Tribine o glazbenom obrazovanju u Istri*, održane 17. svibnja 2007. godine u Dvorani Tone Peruško na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli u organizaciji Sveučilišta, Odjela za glazbu i Glazbene škole Ivana Matetića-Ronjgova Pula. Na navedenoj snimci o prošlosti visokoškolskog glazbenog obrazovanja govore profesori Zvonko Ivančir i Vera Hajdarević, prva diplomirana studentica Đina Tončić te bivši student Boris Vučina.

Prisjećajući se samog početka i osmišljavanja studija profesor Zvonko Ivančir kaže:

„U ovoj prelijepoj zgradi odvijao se proces obrazovanja prosvjetnih radnika počevši već od 1948. godine. Najprije je tu radila Učiteljska škola sve do 60-ih, do početka 60-ih - čini mi se da je zadnja generacija upisana 60-te i 61. godine. Ta 61. godina inače značajna po tome da je tada osnovana Pedagoška akademija u Puli. Svakako naime najzaslužniji čovjek za otvaranje te ustanove bio je poznati i priznati prosvjetni djelatnik Tone Peruško. On je ujedno bio i prvi direktor te ustanove. Samo nekoliko godina kasnije ili točnije 1965. godine dolaskom profesora Zlatića u Pulu, na Pedagoškoj akademiji otvoren je i Odjel glazbenog odgoja. Mislim da ne trebam

ni spominjati da su na tom odjelu pored profesora Zlatića bili predavači profesor Nello Milotti, Anton Dolički, Radoslav Janbrošić, Dušan Nožica, Dubravka Stopić, profesorica Nirvana Duraković, a 70-te godine tom studiju priključio sam se i ja. Prvo sam bio predavač a nekoliko godina kasnije preuzeo sam od profesora Zlatića i poslove vezane za pročelnništvo tog odjela. Još bih htio posebno napomenuti da je i profesor Jambrošić radio na Pedagoškoj akademiji od samog početka, znači, od 1961. godine i predavao je Metodiku nastave glazbenog odgoja, kasnije su to preuzeli Renato Pernić, Stanka Ivančir i profesorica Vera Hajdarević. 1977. godine dolazi do transformacije višeg obrazovanja, ukidaju se sve Pedagoške akademije, prelazi se na četverogodišnji studij naravno tamo gdje su bile mogućnosti za to, dvogodišnji studij ostao je jedino u razrednoj nastavi i na predškolskom odgoju. Pula je došla tada u dosta tešku situaciju, rješenje se pokušalo naći u suradnji sa Rijekom, u Rijeci je formiran Pedagoški fakultet u koji su ušli Fakultet industrijske pedagogije zatim, Pedagoška akademija Rijeke, Gospića i Pedagoška akademija Pule [...] Kasnije je na inicijativu nekoliko profesora ovog fakulteta - dva profesora su bila su vrlo angažirana u tome, to su bili profesor Mehmed Duraković i Vladimir Rosić - pri Pedagoškom fakultetu Pedagoškom fakultetu Rijeka formirana radna grupa sa zadatkom da se izvrše sve moguće predradnje za osnivanje četverogodišnjeg studija glazbenog odgoja. Održan je jedan sastanak gdje su data posebna zaduženja, tada je dogovoreno da se u to uključe i glazbenici, tada su pozvali profesora Zlatića i mene, a profesor Milotti i inače već od prije od 1977. godine radio na Pedagoškoj akademiji, predavao je Metodiku nastave glazbenog odgoja i bio je aktivno uključen u sve pripreme za ovaj studij. Na tom sastanku, pokušao je profesora Zlatića privoliti da se prihvati da bude nosilac toga budućeg studija i posla oko organizacije toga studija. Profesor Zlatić tada je imao 69 godina, bio je angažiran u svim mogućim glazbenim i kulturnim manifestacijama, ne samo u Puli i Rijeci nego i u cijeloj Istri, pa i mnogo, mnogo šire. I naravno da se on tog posla nije mogao i nije želio prihvatiti. Predložio je da to preuzmem ja, sa obzirom da sam bio tada pročelnik te studijske grupe na Pedagoškoj akademiji i bio sam direktor glazbene škole, pa prema tome u tijeku svih mogućih glazbenoobrazovnih zbivanja i transformacija. Tada je to intenzivirano sa Muzičkom akademijom u Zagrebu,

uspostavljen je kontakt, pozvali smo predstavnike Muzičke akademije da dođu u Pulu na razgovor kako bi se počelo sa pripremama za taj studij. Moram reći da su na Muzičkoj akademiji vrlo ozbiljno prihvatili to. Došli su na sastanak u Pulu tadašnji dekan profesor Stanko Horvat i prodekan za nastavna pitanja Haris Nonweiler. Oni su željeli da se prvog dana sastanu samo s profesorom Zlatićem i sa mnom da pokušamo dogovoriti sve u vezi studija, da im ukažu na probleme s kojima ćemo se susresti u samoj organizaciji, pa i kasnije u samoj nastavi. Drugi dan je bio sastanak sa svim ostalim predstavnicima, pa s obzirom da imamo i zapisnik sa toga sastanka ja ću Vam pročitati koji su bili zaključci, oni najvažniji za taj studij: [...] sa Sa sastanka u subotu, 17. ožujka 1979. godine u Puli. Organiziran je sastanak na kome su sudjelovali profesor Horvat i Nonweiler iz Zagreba, zatim iz Rijeke profesor Mramor, iz Pule profesori Milotti, Rosić, Duraković, Petrić, Nožica, Ivančir, Lorencin, Rudan, Macinić. Dnevni red, bila je samo jedna točka dnevnog reda, radni dogovor oko organizacije studija glazbenog odgoja u Puli za školsku godinu 79/80. Najvažniji zaključak toga sastanka je bio - podržava se cjelokupna akcija oko organizacije studija glazbenog odgoja u Puli od 79-te do 80-te godine. Zatim, Muzička akademija Zagreb će preko svojih organa dostaviti svoje mišljenje o potrebi ovog obrazovanja i treće o nastavnoj djelatnosti u Puli, raspisat će odmah natječaj za nastavnike. Zatim je dogovoreno da se natječaj raspiše odmah za jednog nastavnika u stalnom radnom odnosu u zvanju docenta za teoretsko muzičke predmete Solfeggio, Repetitorij teorije glazbe i Poznavanje instrumenta, jednog nastavnika u dopunskom radnom odnosu u zvanju redovnog profesora za predmet dirigiranje i zbor, jednog stručnog suradnika za predmet klavir u dopunskom radnom odnosu, jednog stručnog suradnika za predmet harmonika u dopunskom radnom odnosu. Naravno da su tada imali u vidu određene ljude koje je trebalo angažirati za nastavu u prvoj godini. Pod jedan - nastavnik u stalnom radnom odnosu to se mislilo na mene, jednog nastavnika u dopunskom radnom odnosu redovnog profesora, to je bio profesor Zlatić i jednog stručnog suradnika za predmet klavir, to je bio profesor Nožica i jednog stručnog suradnika za predmet harmonika u dopunskom radnom odnosu, to je bio profesor Stanko Mihovilić. Poslije toga brzo smo dobili, za desetak dana i jedan dopis od Muzičke akademije u kome nas izvještavaju o tom sastanku[...].

Održali smo niz dogovora, razgovora i konzultacija, naša posljednja briga svodila se na pitanje stručnih kadrova koji su sposobni odgovorno i na visokostručnom nivou voditi taj studij. Upoznati smo sa činjenicom da ne postoje prostorne i materijalne prepreke za otvaranje studija, a da istodobno postoji akutna potreba za visokokvalificiranim voditeljima glazbenog odjela u Primorsko-goranskoj, Istarskoj regiji. Vijeće pročelnika Muzičke akademije u Zagrebu izražava da postoje sve kadrovske pretpostavke za otvaranje spomenutog studija u Puli. Tada su nam sugerirali da podnesemo zahtjev SIZU odgoja i visokog obrazovanja za sredstva. Pa samo da čujete koji je to bio zahtjev. Tražili smo jedan kompletan namještaj za učionicu, trideset radnih mjesta, petnaest klupa, trideset stolova, dvije velike školske ploče za glazbeni odgoj s obzirom da nije bilo ploča s crtovljem, zatim dva klavira marke Petrof (polukoncertna), Orffov instrumentarij, stolice za klavir, harmoniku, magnetofon, gramafon, pojačalo, zvučnici, responder, video sistem, grafoskop, biblioteka, muzička literatura, gramofonske ploče, itd. Poslije, kada su svi prionuli zajedno da se taj studij što prije otvori, donesena je odluka da se počinje sa nastavom već te studijske godine, odnosno školske godine 1979/80. [...] Kada je nastava krenula dobili smo dopis Muzičke akademije u kojem je stajalo, otprilike: mladom otvorenom studiju Glazbenog odgoja u Puli želimo mnogo uspjeha a dobar početak čiji smo svjedoci ispunjava nas optimizmom, profesor Stanko Horvat..”²⁰

Na profesora Zvonka Ivančira nadovezala se sa nekoliko riječi i profesorica Vera Hajdarević:

„[...] profesor Ivančir je sve rekao, ja sam cijelo to vrijeme bila tu i radila od dvogodišnjeg studija od 1976. kada sam na dvogodišnjem studiju počela 80-ih, te sam se uključila kada je počeo četverogodišnji studij, odnosno, nastavila, prešla sa dvogodišnjeg na četverogodišnji i od 1981. sam isključivo ovdje. 1981. sam iz glazbene škole otišla ovamo u stalni radni odnos i veseli me da vidim svoje bivše studente ovdje, ali isto tako me veseli da su me među sadašnjim profesorima, moji

²⁰ *Tribina o glazbenom obrazovanju u Istri*. Pula: Hrvatski radio, Radio Pula, 2007. Snimatelj Mauro Giorgi.

bivši studenti, pa i učenici iz glazbene škole [...] u početku smo solfeggio predavali nas troje teoretičara koji smo bili ovdje, kolega Ivančir prvi, pa poslije ja, pa poslije došla profesorica Veljović, a kasnije kad smo raspodijelili kažem kolegije, odnosno specijalizirali se, ako mogu tako reći: profesorica Veljović za harmoniju, profesor Ivančir polifoniju, a ja solfeggio i metodiku. Metodiku je jasnije preuzela, što mi čini veliko zadovoljstvo moja studentica bivša, profesorica, magistrica Sabina Vidulin Orbanić, a nakon što sam otišla u mirovinu, solfeggio je preuzeo moj bivši ne student, nego učenik još iz glazbene škole kojem sam eto, i to kažem, bila čak razrednica u glazbenoj školi Branko Okmaca, pa sam na taj način zadovoljna i mirna otišla u mirovinu.”²¹.

Nakon dvaju profesora, svoje je dojmove sa studija s prisutnima podijelila prva diplomirana studentica visokoškolskog studija Đina Tončić Fonović, koja je ujedno za vrijeme studija dobila nagradu za najboljeg studenta:

“Imam osjećaj kao da sam na ispitu. Koliko je teško opisati koliko je tu bilo napora. Kad se sjetim koliko žrtve smo podnijeli, raditi i studirati bilo je teško. Meni posebno, to znate svi (riječ je o slijepoj osobi, op.a). Međutim, ono što moram naglasiti je da su mi svi pomogli, i studenti i studentice, nikome nije bilo teško pomoći mi, pročitati mi, a posebno profesori od prvog do zadnjeg. Svi su mi dozvolili da si snimam predavanja, sve su mi objasnili, protumačili, jer vi znate da su moje note drugačije od vaših. Ja sam specifičnija“.²²

Izlagao je i prof. Boris Vučina, također student prve generacije studenata četverogodišnjeg studija:

„Dozvolite mi da kažem, možda dakle da dam samo nekoliko opaski o generaciji studenata glazbene kulture koja je započela visoko školsko glazbeno obrazovanje 1979. godine. [...] Većina od nas bila je povezana kao ni jedna klasa generacija, s

²¹ Tribina o glazbenom obrazovanju u Istri. Pula: Hrvatski radio, Radio Pula, 2007. Snimatelj Mauro Giorgi.

²² Ibid.

obzirom na to da smo mahom bili nastavnici pulske Glazbene škole, dakle profesionalni glazbenici nastavivši - dakle oni koji su prethodno bili završili ili pohađali isto prvi stupanj glazbenog odgoja - ili započevši studij s različitim motivima koji su nas vodili u tu plemenitu avanturu glazbenog usavršavanja. Nekako nepoetski izlizano zvuči sitagma „studij uz rad“, ali je to činjenica koju valja naglasiti – da je veliki dio nas je usporedno studirao i radilo. A posebni specifikum sam bio ja, koji sam bio zaposlen i u gimnaziji i u glazbenoj školi. Valjalo je uskladiti sve radne obveze u matičnim ustanovama s rasporedom predavanja pojedinih kolegija, što je koji put predstavljalo pravu nauku i kombinatoriku [...]. Trebalo je puno vremena potrošiti da bi se svima prilagodili, i profesori su se trudili s mnogo obzirnosti i požrtvovanosti maksimalno prilagoditi svoje raspoloživo vrijeme našim obavezama i na tome smo im zaista zahvalni. Jer ne zaboravimo ovaj studij zahtjeva mnogo prakse i redovito pohađanje i visoka motivacija i upornost je mogla iznjedrati dobre rezultate. Po sjećanju ću navesti one s kojima sam studirao: Đina Tončić, Nada Dobranović, Danica Benčić, Silvana Siljan (navodim ih po djevojačkim prezimenima), Zita Babić, Tereza Škabić, Ivan Žan, Ana Brajković i Miloš Pernić. Neki od njih nisu više među nama, no prisjećamo ih se po dobrim stvarima i ulozi koju su imali u pulskom glazbenom životu. Osjećaj zajedništva koje sam prije spomenuo proizlazio je iz okolnosti da su nositelj pojedinih kolegija bili i prethodno istaknuti nastavnici srednje glazbene škole u Puli. Znamo da su bili vanjski suradnici ili su bili na Višoj školi koja je prethodila ovisno nekoj školskoj ustanovi, ali rekli bi smo naši bivši kolege koji su činili kvalitetnu jezgru nastavničkog kadra na novootvorenom visokoškolskom glazbenom obrazovanju. Usudio bih se primijetiti da je malo kasnijih generacija koje su se po kvaliteti, upornosti i rezultatima mogli mjeriti s ovom o kojoj govorim sada. Tome u prilog recimo npr. da je na kraju prve studijske godine 1979/80. na godišnjem ispitu iz solfeggia u ispitnoj komisiji bila profesorica Beata Devčić, pretpostavljam da je bila predsjednica komisije, a uz nju je bio njezin suprug, veliki autoritet profesor Natko Devčić. Dakle, profesorica Beatra Devčić koja je bila predavač i na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, nakon ispita pomalo i sama iznenađena konstatirala je da je znanje pulskih studenata na višoj razini od ovih na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, osim toga naša kolegica Đina Tončić, dobila je na

završetku studija nagradu Pedagoškog fakulteta kao najbolji student na temelju prosjeka ocjena. Ne treba zaboraviti, mislim da me pamćenje ne vara, da je tijekom studija trebalo položiti pedeset i četiri ispita, ne računavši diplomsku radnju a kolegica Đina Tončić Fonović bila je prvi student koji je diplomirao na studiju Glazbenog odgoja, a i sami čin dodjele nagrade bio prepun emocija i vrlo dirljiv, vjerujem da se mnogi toga i sjećaji i danas. Krećući se prema zaključku ovog, reko bih *krokia* prve generacije, naglasio bih da je evidentna bila i ostala povezanost pulske Glazbene škole i visokoškolske ustanove koje sam sad gost u njenom glazbenom djelu i to u više aspekata, a o uspješnosti i kvaliteti recimo to tako prvoupisanih studenata svjedoči i činjenica da su oni nakon završetka studija preuzeli i tako je danas, najvažnije uloge u Glazbenoj školi Ivana M. Ronjgova, upravljajući ustanovom ili njezinim osnovnoškolskim ili srednjoškolskim segmentima, odnosno provodeći brojne glazbene projekte od organizacije koncerata i koncertnih ciklusa, natjecanja od županijske do državne razine, te seminara domaćih i međunarodnih.²³

²³ *Tribina o glazbenom obrazovanju u Istri*. Pula: Hrvatski radio, Radio Pula, 2007. Snimatelj Mauro Giorgi.

5. Zaključak

Pisanje ovog rada bio je izazovan ali zbog pomanjkanja dostupnih rezultata dosadašnjih istraživanja na tu temu istodobno i zahtjevan zadatak.

Cilj mi je bio obuhvatiti čitavo razdoblje 20. stoljeća, u kojem je Pula bila pod različitim državnim upravama, a promjene vlasti utjecale su i na osnivanje i rad glazbenih institucija.

Bilo mi je iznimno zanimljivo pratiti kako se razvijalo glazbeno školstvo, koje su sve institucije u gradu djelovale, koliko je razvijen bio glazbeni život Pule u prošlosti te kako su različite reforme utjecale na rad Glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova te dovele do djelovanja današnje Muzičke akademije sa svoja četiri uspješna odjela.

U budućnosti bi, smatram, trebalo više pozornosti obratiti ovoj, zasad nedovoljno istraženoj temi.

6. Literatura

D'Agostino, E. (1935). *Professionisti ed artisti della Venezia-Giulia*. Torino, bez oznake stranice.

Duraković, L. (2004). Glazbena škola "Gioachino Rossini". U: *Glazbeno obrazovanje u Istri tijekom stoljeća - u spomen Slavku Zlatiću*. Novigrad: Pučko otvoreno učilište Novigrad.

Duraković, L. (2010). *Ideologija i glazbeni život: Pula 1945.-1966*. Zagreb: Hrvatsko muzikološko društvo.

Duraković L. (2012) Glazba u razdoblju Austro-Ugarske monarhije: Multinacionalni glazbeni identitet Pule početkom 20. stoljeća. U: Sedmi međunarodni simpozij „Muzika u društvu”, Sarajevo: Muzička akademija u Sarajevu, 94-108.

Gortan-Carlin, I. P. (1999). Pulska glazbena društva. U: Zbornik radova s Drugog međunarodnog muzikološkog skupa, *Antonio Smareglia i njegovo doba (str. 319-327)*. Novigrad: Polivalentni kulturni centar Istarske županije i Zajednica Talijana.

Gortan-Carlin, I. P. (2004). Slavko Zlatić. I. P. Gortan-Carlin i M. Marić (Ur.), *Glazbeno obrazovanje u Istri tijekom stoljeća – u spomen Slavku Zlatiću*. Novigrad: Pučko otvoreno učilište Novigrad.

Gortan-Carlin, I. P. (1999)., *Glazbeno školstvo – segment iz glazbene kulture u Puli za vrijeme austro-ugarske vladavine*. U: U znaku Carlote Grisi. Prvi međunarodni muzikološki skup Novigrad: Pučko otvoreno učilište Novigrad – Cittanova.

Vidulin-Orbanić, S. (2012). *Visokoškolsko glazbeno obrazovanje u Istri*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za glazbu

Radio Pula: (2007). *Tribina o glazbenom obrazovanju u Istri*. Pula: Hrvatski radio, Radio Pula, audio snimka, snimatelj Mauro Giorgi.

Popis korištenih internetskih stranica:

<https://www.istrapedia.hr/hrv/791/glazbena-skola-%C2%BBivan-matetic-ronjgov%C2%AB/istra-a-z/> (17.9. 2018.)

https://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/(17.9. 2018.)

https://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjeci/odsjek_studija_glazbene_pedagogije/(17.9. 2018.)

https://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjek_studija_klasicne_harmonije/(17.9. 2018.)

http://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjeci/odsjek_studija_solo_pjevanja/(17.9. 2018.)

http://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/odsjeci/odsjek_studija_klavira/(17.9. 2018.)

http://mapu.unipu.hr/mapu/o_akademiji/povijest_akademije/(17.9. 2018.)

Duraković L., *Società orchestrale Polese, Istarska enciklopedija online*, (17.9. 2018.)<http://istrapedia.hr/hrv/917/societa-orchestrale-polese/istra-a-z/> (10.9.2018).

Duraković L., *Giulio Smareglia*, <http://istrapedia.hr/hrv/913/smareglia-giulio/istra-a-z/>(17.9. 2018.)

7. Sažetak

Završni rad započinje pregledom glazbenog školstva, odnosno institucija koje su djelovale u Puli za vrijeme austrougarske vladavine. Na to se nadovezuje poglavlje o glazbenom obrazovanju za vrijeme talijanske uprave, u kojem je u gradu djelovala samo jedna glazbena škola. Završetkom Drugog svjetskog rata osniva se Glazbena škola koja s uspjehom djeluje i danas te Pedagoška akademija čija je sljednica, među ostalima, današnja Muzička akademija. U radu se dotičem i različitih društava i grupa koje su utjecale na razvoj kulturno-umjetničkog života i odgoja mladeži. Zadnje je poglavlje fokusirano na razvoj Glazbene škole i visokškolskog glazbenog obrazovanja od studija glazbenog odgoja do Muzičke akademije. Iz njega je vidljivo kako je pulska glazbena škola od početka postavljala visoke zahtjeve i ciljeve koje realizira i danas. Pratimo zatim i formiranje škola za obrazovanje budućih nastavnika, te sve reforme koje su dovele do njezine današnje pozicije. Na koncu je priložen i transkript dijelova audio snimke "*Tribine o glazbenom obrazovanju u Istri*" u kojoj se bivši profesori i studenti prisjećuju početaka visokškolskog studija današnjoj Muzičkoj akademiji u Puli.

8. Summary

Final work begins with a review of music education and the institutions that operated in Pula during Austro-Hungarian Empire. This is complemented by the chapter on music education during the Italian administration, in which only one music school operated in the city. Upon completion of the Second World War, the Music School is established, which is successful today as well as the Pedagogical Academy, whose successor, among others, is today's Academy of Music. The paper deals with various societies and groups that have influenced the development of cultural and artistic life and the education of young people. The last chapter focuses on the development of the Music School and Higher Education Music Education from Music Education Studies to the Music Academy. It is evident from it that the Pula Music School has set the high demands and goals that are still being realized today. Let's then follow the formation of a school for future teachers' education and all the reforms that have led to its present position. Finally, the transcript of the audio footage of the "Music Education Stands in Istria" was also provided, in which former professors and students recall the beginnings of high school studies at today's Pula Academy of Music.